DOI : https://doi.org/10.5281/zenodo.17553306

ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ମହାଶକ୍ତିର ତିନି ଛାୟା: ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ 'ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ'ର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ପଲ୍ଲୀଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ଏହି ପୁସ୍ତକ ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସିକା ସଂଗ୍ରହ 'ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ'କୁ ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରେ, ଯେଉଁଥିରେ ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ, କଥା: ଏକ ନିରବ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଏବଂ ରଙ୍ଗହୀନ ହୋଲି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ପ୍ରତ୍ୟେକ କାହାଣୀ ମହିଳାମାନଙ୍କର ସଂଘର୍ଷ , ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ସାମାଜିକ ନିର୍ଯାତନା ଏବଂ ପରିଚୟର ପୁନଃନିର୍ମାଣ ଉପରେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପ୍ରଦାନ କରେ। ଡକ୍ଟର ସାମନ୍ତ, ଏକ ଦୃଢ ଏବଂ ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ସାହିତ୍ୟିକ ସ୍ୱର ମାଧ୍ୟମରେ, ଲିଙ୍ଗଗତ ଭେଦଭାବ, ଭାବପ୍ରବଣ ଆଘାତ, ଗଣଦୁଷ୍କର୍ମ ,ଏସିଡ ଆକ୍ରମଣ ,ଭିକାରି ବୃତ୍ତି ଏବଂ ଘରୋଇ ହିଂସା ଭଳି ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଛନ୍ତି , ଶେଷରେ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସୁଦୃଢ ସ୍ୱର । ଏହା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛି ଯେ ସାମନ୍ତ କିପରି ବାସ୍ତବ ଜୀବନର ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନାରୀବାଦୀ ସାହିତ୍ୟିକ ଢାଂଚାରେ ଢାଳିଛନ୍ତି ଯାହା ସମସାମୟିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ନାରୀତ୍ୱର ପାରଂପରିକ ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ପୁନଃପରିଭାଷିତ କରେ। ଦୁଇ ଭାଗରେ ଏହା ବର୍ଣ୍ଣିତ । ପ୍ରଥମ ଭାଗ ସଂପୂର୍ଣ ପୁସ୍ତକର ସମ୍ୟକ ଆଲୋଚନା ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ତିନୋଟି ପୁସ୍ତକସହ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ରହିଛି ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ :

ନାରୀବାଦ, ସଂଘର୍ଷ, ଲିଙ୍ଗଗତ, ଦଳିତ, ପିତୃତନ୍ତ୍ର, ଅତ୍ୟାଚାର, ପରିତ୍ୟକ୍ତ, ଆତ୍ମସାକ୍ଷାତ, ନ୍ୟାୟ, ସ୍ୱାଭିମାନ।

ପରିଚୟ :

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ଲିଙ୍ଗ, ଜାତି ଏବଂ ପରିଚୟର ସାମାଜିକ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜଟିଳତାରେ ଏକ ଆତ୍ମନିରୀକ୍ଷଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପ୍ରଦାନ କରିଆସିଛି। ଏହାର ସବୁଠାରୁ ସମ୍ବ୍ରାନ୍ତ ସମସାମୟିକ ସ୍ୱର ହେଉଛନ୍ତି ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତ, ଯାହାଙ୍କର ଓଡ଼ିଆ ଲେଖାରେ ନାରୀବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଅବଦାନ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଭାବେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ତାଙ୍କର ସଂକଳନ 'ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ' ତିନୋଟି ଉପନ୍ୟାସିକାକୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ଏକ ନୂତନ ପ୍ରକାରର ସାହିତ୍ୟିକ ଆଂଦୋଳନର ପ୍ରଖର ସ୍ୱର ଶୁଣାଇଛି - ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ, କଥା : ଏକ ନିରବ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଏବଂ ରଙ୍ଗହୀନ ହୋଲି - ଯାହା ପରିତ୍ୟକ୍ତ କିମ୍ବା ନୀରବ କରାଯାଇଥିବା ମହିଳାମାନଙ୍କର ଭାବପ୍ରବଣତା (ପ୍ରେମ), ଶାରୀରିକ ,ମାନସିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସଂଘର୍ଷ ଉପରେ ଆଧାରିତ।

ପ୍ରକାଶ୍ୟ ବିଦ୍ରୋହର କାହାଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ସାମନ୍ତଙ୍କ ମହିଳାମାନେ ସ୍ଥିରତା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶକ୍ତି ଏବଂ ନୀରବ ପ୍ରତିରୋଧ ମାଧ୍ୟମରେ ପିତୃତାନ୍ତ୍ରିକତାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରନ୍ତି, ଏହାଦ୍ୱାରା ସଶକ୍ତିକରଣର ଏକ ସ୍ୱଦେଶୀ ମଡେଲ ସେ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହା ଓଡ଼ିଆ ଘରର ସଂସ୍କୃତି ଓ ଚଳଣିକୁ ବେଖାତିର ନକରି ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ

ଯୋଗାଯୋଗ :
ଡକ୍ଟର ପଲ୍ଲୀଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ, ବିଭାଗ ମୁଖ୍ୟ (ଓଡ଼ିଆ)
ମା ମାଣିକେଶ୍ୱରୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କଳାହାଣ୍ଡି
Email : pallipriyanka20@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0007-3467-3763

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୫.୦୬.୨୦୨୫	୧୧.୦୭.୨୦୨୫	୨୫.୦୯.୨୦୨୫	୧.୧୦.୨୦୨୫

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ପଟ୍ଟନାୟକ, ପଲ୍ଲୀଶ୍ରୀ ; ୨୦୨୫। ମହାଶକ୍ତିର ତିନି ଛାୟା: ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ 'ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ'ର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ। ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ। ଭାଗ :୧୧, ସଂଖ୍ୟା : ଛ; ପୃଷ୍ଠା :୧୬-୨୨।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ
Quick Response Code:
Available online at : https://pracheenews.com/
DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16919373
Article No - BPP00343

ବେଶ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିପାରେ । ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱୀ: ଆତ୍ମ-ସାକ୍ଷାତର ଦିବ୍ୟ ଆଭା ସହିତ ଗଭୀର ଭାବରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହୁଏ ଦୀପିକା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଟି ଆଧୁନିକ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ମହିଳାଙ୍କ ସ୍ୱର ଭାବରେ ।

ଶୀର୍ଷକ ଉପନ୍ୟାସଟି ସାମାଜିକ ଭାବରେ 'ତେଜ୍ୟା' ଭାବରେ ଲେବଲ୍ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ମହିଳା ଦୀପିକାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରେ,ଏହା ଏକ ଶବ୍ଦ ଯାହା ପରିତ୍ୟକ୍ତତାକୁ ବୁଝାଏ - ସାଧାରଣତଃ ତାଙ୍କ ପିତା, ସ୍ୱାମୀ ବା ସମାଜ ଦ୍ୱାରା ଝିଅଟିଏ ବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିଏ, ଡ. ସାମନ୍ତ ଏହି ଲେବଲ୍‌କୁ ବିରୋଧ କରନ୍ତି, ନାୟିକାକୁ ଏକ ଦୁଃଖଦ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଏକ ଆଲୋକିତ ପ୍ରାଣୀ ଭାବରେ ଚିତ୍ରଣ କରନ୍ତି ଯିଏ ବୈବାହିକ ବୈଧତା ବାହାରେ ନାରୀମାନଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ହିଁ ତାଙ୍କର ନାରୀ ଚରିତ୍ରମାନେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ, ପ୍ରଥମରୁ। ପ୍ରଥମ ଉପନ୍ୟାସିକାର କାହାଣୀଟି ବହୁତ ଭାବରେ ନିଆରା। ପ୍ରଥମତଃ ଆଜି ଯୁଗର ସୋସିଏଲ ମିଡିଆର ପ୍ରଭାବ, ଫେସବୁକ ପ୍ରେମ ଓ ତାର ପରିଣତି ଉପରେ ଏହା ଆଲୋକପାତ କରିଛି, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଏକ ସାମାଜିକ ବ୍ୟାଧି ଏସିଡ ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହେଉଥିବା ଝିଅ ମାନଙ୍କର କରୁଣ କାହାଣୀର ଅବତାରଣା କରିଛି । ଓଡିଆ ଉପନ୍ୟାସରେ ଏହିପରି କାହାଣୀକୁ ଆଧାର କରି ଏବେ ହାତଗଣତି କିଛି ଲେଖାଯାଉଛି। ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ସଫଳ ଉପନ୍ୟାସ ଏହି ଧାରଣାକୁ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରେ ଯେ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କ ମୂଲ୍ୟ ତାଙ୍କ ଘରୋଇ ପରିଚୟ ସହିତ ଜଡିତ। ଡ. ସାମନ୍ତ ଜଣେ ଏସିଡ ପୀଡିତା ,ଭଗ୍ନ ହୃଦୟ ମହିଳାଙ୍କୁ ପୁନରୁତ୍ଥାନ କରନ୍ତି ଓ ପରିବର୍ତିତ କରନ୍ତି ଜଣେ ସମାଜସେବୀ, ଅନ୍ୟ ଏସିଡ ପୀଡିତଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବା ନାରୀ ଭାବେ ଯାହା ଏକ ପ୍ରେରଣା ହୋଇ ହୁଏତ ଆଜିର ସମୟରେ ଅନେକଙ୍କ ଜୀବନରେ ପରିବର୍ତନ ଆଣିପାରେ ।

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

ବିଷୟବସ୍ତୁ ଭାବରେ, ଉପନ୍ୟାସିକାଟି ଏହିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ:

କଳଙ୍କ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଲେବଲ୍: ଏସିଡ ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ମହିଳାଙ୍କର ।

ଆତ୍ମ-ସମ୍ବୋଧନ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ୱାୟତ୍ତତା : ପ୍ରୋଟାଗୋନିଷ୍ଟ ଦୀପିକାର ତିନି ମୁହଁ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ମନୋବିଜ୍ଞାନ ଚିକିତ୍ସା: ଦୀପିକା ଓ ମାଧବଦାସ ଚରିତ୍ରର ପରିବର୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ଡ. ସାମନ୍ତ ମହିଳାଙ୍କ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଯାତ୍ରାକୁ ନାଟକୀୟ ଓ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ କରିବା ପାଇଁ ରୂପକ ଅନ୍ଧାର ଓ ଆଲୁଅର ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି। ଶେଷ ଦୃଶ୍ୟ, ଯେଉଁଠାରେ ନାୟକକୁ କୁହନ୍ତି ନାୟିକା : "ଭାଙ୍ଗିପଡି ପଳାୟନପନ୍ଥୀ ସାଜିଲେ କେମିତି ଶାସ୍ତି ପାଇବେ ନରରାକ୍ଷସମାନେ ? କିଏ ଦଣ୍ଡଦେବ ଏମାନଙ୍କୁ ? ନାରୀକୁ ନିଜପାଇଁ ଲଢେଇ କରିବାକୁ ପଡେ ଏ ସମାଜରେ ମାଧବ ଦାସ ! ନ୍ୟାୟ ପାଇବା ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ କରିବାକୁ ପଡେ ଆମକୁ । ନହେଲେ କେହିବି ତାଙ୍କ ଆଉ ଆସି ନ୍ୟାୟ ଦେଇଯିବେନାହିଁ ଆମକୁ।"

ତାଙ୍କର ନାରୀ ଚରିତ୍ର ଏହିପରି କୌଣସି ଦେବତା ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ନିଜ ପାଇଁ ଦୀପ ଜାଳିଥାଏ, ତାହା ମହିଳାଙ୍କ ଆତ୍ମ-ଆବିଷ୍କାରର ଗଭୀର ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ —ଏକ ସ୍ୱୟଂସଂପୂର୍ଣ ମହାଶକ୍ତି ।

କଥା : ଏକ ନିରବ ସନ୍ଧ୍ୟାର: ଏକ ଗଭୀର ନୀରବ ଦୃଢ ଉତ୍‌ଥାନର ସ୍ୱର ।

କଥା :ଏକ ନିରବ ସନ୍ଧ୍ୟାର, ନୂଆ ଢାଂଚାରେ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଦୁଃଖକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତି। ନାୟକ ଏଠି ଜଣେ କାହାଣୀ ଶୁଣୁଥିବା କରୋନା ଯୋଦ୍ଧା ଡାକ୍ତର, କମ୍ କଥା କୁହନ୍ତି, ତଥାପି ତାଙ୍କର ନୀରବତା ସମର୍ପଣର ସୂଚକ ନୁହେଁ। ବରଂ, ଏହା ପ୍ରତିରୋଧର ଏକ ରୂପ ହୋଇଯାଏ - ବଂଚିବା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ରଣନୀତି ।ବର୍ଷ ବିଧୌତ ରଜନୀରେ ଜଣେ ସୁନ୍ଦରୀ ରମଣୀ ଯିଏ ହୁଏତ ନିଜକୁ ଯାଚି ଦେଉଛନ୍ତି ସେଇ ସୁପୁରୁଷଙ୍କ ପାଖରେ ଅଥଚ ସେ ବ୍ୟାକୁଳ ନୁହନ୍ତି ତାଙ୍କର ଏକାକିତ୍ୱ ,ନିର୍ଜନତା ବା ରୋମାଂଟିକ ପରିବେଶର ସୁଯୋଗ ନେବାକୁ ।

ଡକ୍ଟର ସାମନ୍ତଙ୍କ ଶକ୍ତି ନୀରବତାକୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକରଣ କରିବାର, ତାଙ୍କର କ୍ଷମତା ତାହାକୁ ଶବ୍ଦ ଦେବାରେ ନିହିତ। ଉପନ୍ୟାସିକାର ସନ୍ଧ୍ୟା ସେଟିଂ (ସନ୍ଧ୍ୟା) ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରତୀକ ଏବଂ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଏବଂ ଅଦୃଶ୍ୟତା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ରେଖା ପାଇଁ ଏକ ରୂପକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଚି ।ସେଥିପାଇଁ ନାୟିକା ଶିଉଳି କହେ, "ଜୀବନ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲୁଚାଲୁ ମଣିଷକୁ କେତେବେଳେ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ଦେଇ ଗତିକରିବାକୁ ପଡିବ ,ସେକଥା କିଏ କହିପାରିବା ସାର ? ଆଉ ଆମେ ଝିଅମାନେ ଯେତେବେଳେ ଯାହାକରୁ, ସବୁ କମ କ'ଣ ଆମ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ହୋଇଥାଏ ? ଇଚ୍ଛା ନଥିଲେ ବି ବହୁତ କମ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ଆମକୁ ।" ଏଇ କିଛିପଦ ଯେପରି ସମଗ୍ର ନାରୀଜାତିର ଅସହାୟତା ,ପୁରୁଷତନ୍ତ୍ରର ଆଧିପତ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ , ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ,ବଳିଷ୍ଠ ଭାବରେ।

ବିଷୟବସ୍ତୁ ଭାବରେ, ଉପନ୍ୟାସିକା ଟି ଏହିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ:

ନାରୀବାଦୀଙ୍କ ସ୍ୱର ସୂକ୍ଷ୍ମ କିନ୍ତୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ:ଝିଅଟି ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବି ହାର ମାନିନାହିଁ ।

ମହିଳାଙ୍କ ଭାବପ୍ରବଣ ଶ୍ରମ ଦୟାଜନକ ନୁହେଁ ବରଂ ମର୍ଯ୍ୟାଦାଜନକ: ଦେହଜୀବି ହେଲେବି ସେ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ।

ଏଠି ସହ୍ୟ କରିବାର, ନିଜର ନୀରବତା ବାଛିବାର ଏବଂସେ ଭିତରୁ ଅର୍ଥ ଅର୍ଜନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଭାବରେ ସଶକ୍ତିକରଣକୁ ପୁନଃପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି।

ଗାୟତ୍ରୀ ସ୍ପିଭାକଙ୍କ ଭଳି ବିଦ୍ୱାନମାନେ 'ଦଳିତ ମହିଳାଙ୍କ ନୀରବତା' ଧାରଣାକୁ ଅନୁପସ୍ଥିତି ଭାବରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଜ୍ଞାନଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ବିଭ୍ରାଟ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ସାମନ୍ତଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସକୁ ଏହି ପ୍ରକାରରେ ଦେଖାଯାଇପାରେ - ସ୍ୱରହୀନଙ୍କ ଭିତରେ ସ୍ୱର ଉପରେ ଏକ ପ୍ରତୀକ ।

ରଙ୍ଗହୀନ ହୋଲି: ନିଜ ଜୀବନକୁ ନିଜଭାବରେ ଚିତ୍ରିତ କରିବା

ସମ୍ଭବତଃ ତିନୋଟି ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠାରୁ ଅନନ୍ୟ (ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଭିକାରୁଣୀଙ୍କୁ ଏପରି ଢଙ୍ଗରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବା ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିକା ଆଖିରେ ପଡିନି), ରଙ୍ଗହୀନ ହୋଲିଏହାରନାୟିକାକୁ ଏକ ବିରୋଧାଭାସ ଭିତରେ ଦୃଢ ଭାବରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ କରେ - ରଙ୍ଗର ଏକ ପର୍ବ ହୋଲି ଏଠି ରୂପକ ଭାବେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି। ଯେଉଁଠି ମଣିଷ ଜୀବନ ଭାବପ୍ରବଣ ଭାବରେ ରଙ୍ଗହୀନ, ସଂଘର୍ଷରେ ଭରପୁର, ପଇସାକର ମୂଲ୍ୟ ନାହି ,ପୋକମାଛିର ଜୀବନ ସେଠି ହୋଲି କଣ ରଙ୍ଗହୀନ ନୁହେଁ ? ହୋଲିର ସାମାଜିକ ଚମକ ଏମାନଙ୍କ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନୀରବ ଜୀବନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପରୀତ ଉତ୍ସବ, ଯାହା ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା, ଅବହେଳା, କ୍ଷତି ଓ କ୍ଷତ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ବୋଲି ନିଜେ ଡ।ସାମନ୍ତ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ।ସମାଜର ନିମ୍ନତମ ଶ୍ରେଣୀର ଦୁଃଖ,ସଂଘର୍ଷ, ଜୀବନଯାପନ ଶୈଳୀକୁ ନିଖୁଣ ଭାବେ ମାଇକ୍ରୋସ୍କୋପିକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ନକଲେ ଜଣେ ଏପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଅସମ୍ଭବ। ଏକ ସଂବେଦନଶୀଳ ହୃଦୟଧାରୀ ମୋନିକା ହୁଏତ ଲେଖିକା ଡା ସାମନ୍ତ ନିଜେ । ଏକ ସମାଜସେବୀ ଭାବେ ସେ ସେଇ ସମାଜର ଅବହେଳିତ ବର୍ଗଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଛନ୍ତି ,ବ୍ୟଥିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ଏ କାହାଣୀ ତାଙ୍କ କଲମମୁନରୁ ଝରିଛି । ଲକ୍ଷଣୀୟ ଏହାଯେ ଏଠି ବି ଭିକାରୁଣୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ଝିଅଟି ବେଶ ଆତ୍ମଅଭିମାନୀ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ଦୁର୍ବଳ ତ ଆଦୌ ନୁହେ ।

ଏହି ଯାତ୍ରା ଆତ୍ମ-ଲେଖକତ୍ୱକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ, ନାରୀବାଦୀ ସାହିତ୍ୟିକ ସମାଲୋଚନାରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଧାରଣା। ସାଣ୍ଡ୍ରା ଗିଲବର୍ଟ ଏବଂ ସୁସାନ ଗୁବାରଙ୍କ ଅନୁସାରେ, ମହିଳା ଲେଖକମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ନିଜ ସତ୍ୟ ଲେଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କାହାଣୀ ପାଇଁ ହିଁ ସଂଘର୍ଷ କରନ୍ତି ।ଡ.ସାମନ୍ତ ବହୁ ଭାବରେ ଯୋଡି ହେଇଥାନ୍ତି ବାସ୍ତବ ଜୀବନ ମାନଙ୍କ ସହ ଯାହା ତାଙ୍କର ଅନନ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ରଚନମାନଙ୍କରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ।

ବିଷୟବସ୍ତୁ ଭାବରେ, ଉପନ୍ୟାସିକାଟି ଏହିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ:

ପ୍ରତୀକାତ୍ମକତା ପ୍ରଚୁର:କୁଷ୍ଠ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ବୋଉ ଠାରୁ ଝିଅର ସ୍ଖଳିଯିବା ,ଛୁଆ ଜନ୍ମ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଧୂସର: ଭାବପ୍ରବଣ ସ୍ଥିରତା, ଗ୍ୟାଙ୍ଗରେପ ପରେବି ଉଠି ଠିଆହେବା ।

ହୋଲିର ରଙ୍ଗ : ନବୀକରଣ ଏବଂ ଶକ୍ତି,ସବୁ ସଂଘର୍ଷ ସହ ନିଜ ଦୁଇ ଛୁଆଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଶାନ୍ତିର ସହ ବୋଉ ହେବାର ଅଭିଳାଷ ।

ଉପନ୍ୟାସିକାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଂକ୍ତିରେ ଲେଖା ଅଛି: 'ପ୍ରତିଦିନ କେତେକେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଭେଟିଥାଉ ଆମେ । ନାରୀପୁରୁଷ ପିଲାବୟସ୍କ ଆଦି ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଧରଣର ।ସମସ୍ତଙ୍କ ଜୀବନ କାହାଣୀ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ।କିନ୍ତୁ ଆମେ କେତେ ବା ଜାଣୁ କାହାର ଜୀବନ କାହାଣୀ କେମିତି ! ଏଇ ଭିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଥାଉ ଆମେ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ।ଯାହାର ଯେମିତି ସକ୍ଷମ ,ପଇସା ପକେଇ ଦେଇ ଯାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଟାଟିଆରେ ।ଅନେକ ଖରାପ କୁହନ୍ତି ,ମୁହଁ ଛିଂଚାଡି କୁହନ୍ତି ,ସାହାଜିଆ ଉପାୟ ପଇସା ରୋଜଗାର ବୋଲି ଆସି ବସିଯାଉଛନ୍ତି ।କିନ୍ତୁ କେତେଥର ବା ଆମେ ପଚାରି ବୁଝିଛେ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ବାଧ୍ୟ କଲା ତାଙ୍କୁ ଟାଟିଆ ଧରି ବସି ' ମା କିଛି ଦିଅ ,ବାବୁ କିଛି ଦିଅ କହିବା ପାଇଁ ? "ହୃଦୟକୁ ଦ୍ରବିଭୂତ କଲାବେଳେ ପୁଣି କିଛି ପଂକ୍ତି: " ଯୋଉ ଜୀବନରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ନାହି ,ସଂଘର୍ଷ ନାହି ,କଷ୍ଟ ନାହି ,ସେ କି ଜୀବନ !ଆଲୋ ତୋ ବାଟଟା ସବୁବେଳେ ସିଧାହେଇ ରହିବ ,ସିଧାସିଧା ଯାଇ କୋଉଠି ପହଂଚି ପାରିବୁ ? ଯଦି ତୁ ବାଟରେ ବାଙ୍କ ନ ମୋଡିବୁ ; ତାହେଲେ ତୁ କେମିତି ପହଂଚିପାରିବୁ ତୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିବା ସେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାଗାରେ ? ତୋ ଲକ୍ଷସ୍ଥଳ ରେ ?

ଏହି ବାକ୍ୟ ଉପନ୍ୟାସର ଶେଷ କିଛି ଧାଡି , ସଶକ୍ତୀକରଣ ଏକ ସଶକ୍ତମୋଡ଼କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ଯେଉଁଠି ମଣିଷ ଆହୁରି ସାହସୀ ହେଇ ଠିଆ ହେବାକୁ ରାହା ପାଏ ,ହାର ମାନେନି ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥତିରୁ ,ଆଗେଇ ଚାଲେ ଆଉ ଜିତେ ମଧ୍ୟ ,ଏଇତ କଲମର ସାହସ ?

ପ୍ରାଚ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ମୂଳ ଏକ ନାରୀବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ନାରୀବାଦୀ କାହାଣୀ ଯାହା ଦାବି ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରତିରୋଧକୁ ବିଶେଷ ଭାବେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ, ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତ ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ (ପ୍ରାଚ୍ୟ) ନାରୀବାଦ ଉପସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି - ଯାହା ପାରିବାରିକ ଗଠନ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ସାଂସ୍କୃତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ସମ୍ମାନ କରେ, କିନ୍ତୁ ନାରୀଶକ୍ତିର ଗତିଶୀଳତାକୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରେ।ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଏହା ଏକ ମୌଳିକ ଓ ଅନନ୍ୟ ନାରୀବାଦ ।

ଏହି ଉପନ୍ୟାସିକାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାୟିକା ଏଇ ତିନୋଟି ଗୁଣ ବହନ କରନ୍ତି:

୧. ଗଭୀର ଭାବପ୍ରବଣତା,ସ୍ୱାଭିମାନ ଏବଂ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା।

୨. ଅନ୍ୟାୟ ପ୍ରତି ସଚେତନତା।

୩. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂଘର୍ଷ , ପ୍ରାୟତଃ ବିନା ସାମାଜିକ ଅନୁମୋଦନରେ ।

ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ପିଢ଼ି ଏବଂ ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ତରରେ ବିଶ୍ୱର ପାଠକମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କୀତ କରିଥାଏ। ଚନ୍ଦ୍ରା ତାଲପଦେ ମହାନ୍ତି ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ଯେ, ନାରୀବାଦରେ ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଭିଜ୍ଞତାର ମୂଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସାମନ୍ତଙ୍କ ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଆର୍କେଟାଇପ ନୁହଁନ୍ତି - ସେମାନେ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜରେ ପ୍ରତିପାଳିତଜଣେ ଜଣେ ପ୍ରକୃତ ମହିଳା, ତଥାପି ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଉପାୟରେ ଏହାର ମୂଳ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରନ୍ତିଓ ସଶକ୍ତ ହୋଇ ନିଜକୁ ଗଢନ୍ତି ।

କଥା ଶୈଳୀ ଏବଂ କୌଶଳ

ସାମନ୍ତଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନା ଭାଷା ସରଳ କିନ୍ତୁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ନୁହେଁ, ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷର ବ୍ୟବହାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଏକକ କୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। ସାଂସ୍କୃତିକ ରୂପକ (ହୋଲି, ଆଲୁଅ, ଖାଦ୍ୟ, ମନ୍ଦିର, ଟ୍ରାଫିକ) ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ଭାବପ୍ରବଣତା ଗଠନ ସୃଷ୍ଟି କରେ। ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦୂର ସାହିତ୍ୟିକ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହଁନ୍ତି ବରଂ ପରିଚିତ, ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ଆମ ଚାରିକଡର ମଣିଷ । ଓଡ଼ିଆ ଲୋକମୁଖ କଥା ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ଭାଷାଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦୃଢତା ପ୍ରଦାନ କରି , ସତ୍ୟତା ବୃଦ୍ଧି କରେ।

ସେ ଭାବପ୍ରବଣ ଉତ୍ତେଜନାକୁ ତୀକ୍ଷ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ବିପରୀତାତ୍ମକ (dualtheory) - ନୀରବତା ବନାମ ସ୍ୱର, ଛାୟା ବନାମ ଆଲୋକ, ଶୂନ୍ୟତା ବନାମ ପ୍ରଚୁରତା - ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି।

ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀରେ, ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତ ସଶକ୍ତିକରଣକୁ ଏକ ନୀରବ, ନିରନ୍ତର ଜାଗରଣ ଭାବରେ ପୁନଃକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ବିଦ୍ରୋହରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଆତ୍ମ-ଜ୍ଞାନ, ସହନଶୀଳତା ଏବଂ ଭାବପ୍ରବଣ ସ୍ୱଷ୍ଟତାକୁ ଆଧାର କରିଛି। ତାଙ୍କର ମହିଳାମାନେ ସର୍ବଦା ବିଶ୍ୱକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ନିଜକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି, ଏବଂ ଏହା କରି, ସେମାନଙ୍କ ଚାରିପାଖରେ ଆଲୋଚନାକୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ

ଗଭୀର କ୍ଷତ ଠାରୁ ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତି ଯାଏ :ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ 'ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ' ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଗ୍ରବାଲଙ୍କ 'ବିଇଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ' (Being Lakshmi)ର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟନ।

ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ ପୁସ୍ତକର ନାମକରଣ ସଂକଳନର ପ୍ରଥମ ଉପନ୍ୟାସିକା 'ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ' ନାମରେ, ଆମେ ଦୀପିକାଙ୍କୁ ଭେଟିଛୁ, ଜଣେ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ଯୁବତୀ ଯିଏ ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଏକ ଏସିଡ୍ ଆକ୍ରମଣ ଦ୍ୱାରା ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଥାଏ - ଏହା ଏକ ରୋମାଂଟିକ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା ଏବଂ ସାମାଜିକ ମହିଳା ବିଦ୍ରୋହର ପରିଣାମ। ତଥାପି, ତାଙ୍କ କାହାଣୀ କେବଳ ପୀଡିତାର ନୁହେଁ। ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ସର୍ଜରୀ ଏବଂ ମାନସିକ ଆଘାତ ପରେ, ଦୀପିକା ଏକ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଆତ୍ମା ଭାବରେ ନୁହେଁ ବରଂ ସ୍ଥିରତାର ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ଉଭା ହୋଇଛନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ଏସିଡ୍ ଆକ୍ରମଣରୁ ବଂଚିଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଏନଜିଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି ।

ଦୀପିକାଙ୍କ କାଳ୍ପନିକ କାହାଣୀ ଏବଂ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ବୟସରେ ଏକ ନୃଶଂସ ଏସିଡ୍ ଆକ୍ରମଣରୁ ବଂଚିଥିବା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଗ୍ରବାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ 'ବିଇଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ' (୨୦୨୦) ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ସାହିତ୍ୟିକ ଏବଂ ବିଷୟଗତ ସମାନ୍ତର ଆଙ୍କିହେବ। ଦୀପିକାଙ୍କ ପରି, ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଜଣେ ପୁରୁଷର ଆହତ ଅହଂକାର ଯୋଗୁଁ ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆଘାତରୁ ସକ୍ରିୟତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାତ୍ରା ହିଂସା ପର ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସର ଆବିର୍ଭାବକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। ଉଭୟ ଲେଖା ଏସିଡ୍ ଆକ୍ରମଣ ପୀଡିତାଙ୍କୁ ଦୟାର ବସ୍ତୁ ଭାବରେ ନୁହେଁ ବରଂ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସ୍ୱର ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରେ।

ଦୀପିକାଙ୍କ କାଳ୍ପନିକ କାହାଣୀ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଦ୍ୱନ୍ଦର କଥା ଏବଂ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ରୂପକ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ ଉପନ୍ୟାସିକା ର ମାଧ୍ୟମ ବ୍ୟବହାର କରିଥିବା ବେଳେ, ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସ୍ମୃତିକଥା ତଥ୍ୟଗତ ବିବରଣୀ, କୋର୍ଟରୁମ୍ କାହାଣୀ ଏବଂ ଆଇନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ କଳଙ୍କୀକରଣର ସିଧାସଳଖ ସମାଲୋଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ (ଅଗରବାଲ ୨୦୨୦)। ତଥାପି, ଉଭୟରେ, ଆଧୁନିକ ନାରୀର ସଂଘର୍ଷ , ଅତ୍ୟାଚାର ,ନିଜସ୍ୱ ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଦାୟ ବଦ୍ଧତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ହି କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ। ମୁହଁକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରୁଥିବା ଏସିଡ୍ ଏକ ସମାଜର ରୂପକ ହୋଇଯାଏ ଯାହା ସ୍ୱାୟତ୍ତତା ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ମହିଳାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଏ। ତଥାପି, ଉଭୟ ମହିଳା ଅପରାଧକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରନ୍ତି ଏବଂ ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷତକୁ ସଶକ୍ତିକରଣର ପ୍ରତୀକରେ ପରିଣତ କରନ୍ତି।

ଡକ୍ଟର ସାମନ୍ତଙ୍କ କାହାଣୀବିଶ୍ୱାସଘାତକର ଭାବପ୍ରବଣ ସ୍ତରଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ଗଭୀରତା ବୃଦ୍ଧି କରେ, ବିଶେଷକରି ଦୀପିକାଙ୍କ ପ୍ରେମିକ ମାଧବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ଯିଏ ଶେଷରେ ଫେରି ଆସେ – ଏକ କାହାଣୀ ଯାହା ପ୍ରେମ , କ୍ଷମା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପର୍କର ଧାରଣାକୁ ସରଳ କରିଥାଏ। ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଗ୍ରବାଲ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମାଧାନ ଅପେକ୍ଷା ନୀତି ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଆଇନଗତ ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାରକୁ ତାଙ୍କର ପଥ ଭାବରେ ବାଛନ୍ତି ।

ଉଭୟ କାହାଣୀ ମହିଳା ସଂହତିକୁ ଉଜ୍ଜୀବିତ କରେ। ଦୀପିକାଙ୍କ ଏନଜିଓ ,ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ‘ ଏସିଡ୍’ ଆକ୍ରମଣର ପ୍ରତିରୋଧକୁ ହି ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ, ଯାହା ପୁନଃ ଥଇଥାନରେ ସମାଜର ଭୂମିକାକୁ ଓ ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ। ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଉତ୍ତର ଔପନିବେଶିକ ନାରୀବାଦୀ ସଶକ୍ତିକରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରାୟତଃ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ନୁହେଁ ବରଂ ସାମାଜିକ ସାମୂହିକ ଯତ୍ନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ (ମହାନ୍ତି ୨୦୦୩)।

ସଂକ୍ଷେପରେ, ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ ଏବଂ ବିଇଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉଭୟ ଏକ ଦୁଃଖଦ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଭାବରେ ବିକୃତ ମହିଳାଙ୍କ ଧାରଣାଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି। ଏହା ବଦଳରେ, ସେମାନେ ଆଘାତକୁପୁନର୍ଜନ୍ମର ସଂସ୍ଥାପକ ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି, ପୀଡା ଉପରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଏବଂ ପରାଜୟ ଉପରେ ସଶକ୍ତିକରଣକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି।

ନୀରବ ଗରିମା ଏବଂ ଭଙ୍ଗା ସ୍ୱପ୍ନ: ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ କଥା:ଏକ ନୀରବ ସନ୍ଧ୍ୟାରଟୋନି ମୋରିସନଙ୍କ ଦି ବ୍ଲୁଏଷ୍ଟ ଆଇ (The Bluest eye)ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ:

ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ ‘ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ‘ର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉପନ୍ୟାସିକା ‘କଥା: ଏକ ନୀରବ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ, ଜଣେ ମହିଳା କୋଭିଡ–୧୯ ମହାମାରୀ ସମୟରେ ଏକ ବର୍ଷା ରାତିରେ ଜଣେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଗାଡିରେ ନାଟକୀୟ ଭାବେ ଲିଫ୍ଟ ନିଅନ୍ତି । ଭାବପ୍ରବଣ ସଂଯମତା ଏବଂ ରୋମାଂଟିକ ମୌସୁମୀ ବିଷାଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ କାହାଣୀ ଭିତରେ , ସେ ତାଙ୍କର କାହାଣୀ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି – ପ୍ରେମ, ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା ଏବଂ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ଏକ କାହାଣୀ। ନାୟିକାଙ୍କ ନାମ, ଗଙ୍ଗ ଶିଉଳି , ଯାହାକୁ ସ୍ନେହରେ ଶିଉଳି କହିହେବ , ଫୁଲଟିଏ ଯିଏ ରାତିରେ ଫୁଟି ସକାଳେ ଝରିଯାଏ , କେବଳ ଶେଷରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ, ଯାହା ତାଙ୍କର ବଂଚିବା ଏବଂ ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଯାତ୍ରାକୁ ଏକ ଗଭୀରତମ ଆତ୍ମ ଉଦ୍ଧାର ସହ ଯୋଡେ ।

ଗ୍ରାମାଂଚଳର ଏକ ଗାଁରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଶିଉଳି ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ମାଧ୍ୟମରେ ରବି ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଯାଏ। ଆଶାବାଦୀ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ, ସେମାନେ ସହରରେ ଏକ ଲିଭ୍–ଇନ୍ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ଚାକିରି ପାଏ । କିନ୍ତୁ ରବିର ବନ୍ଧୁମାନେ ତାଙ୍କୁ ଗଣବଳାତ୍କାର କରିବା ପରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ, ଏବଂ ରବି ତାର ଅସହ୍ୟ ବେଦନା ସହି ନପାରି ମନସ୍ତାପରେ ଛାଡି ଚାଲିଯାଏ । ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଏମିତି ହିଁ ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ୱା ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବିନା ଛାଡ଼ି ଦେଇ, ତାଙ୍କୁ ଯୌନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଏ। ସେ ହୋଇଯାନ୍ତି ଗଣିକା । ମହାମାରୀ ସମୟରେ, ଆୟର ଏହି ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ। ସେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଗାଡିରେ ଯାଆନ୍ତି, ବଳପୂର୍ବକ ନୁହେଁ, ବରଂ ଦେହ ସୁଖ ବିନିମୟରେ କିଛି ଟଙ୍କା ତାଙ୍କଠାରୁ ଚାହାନ୍ତି । ଡାକ୍ତର, ଗଭୀର ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କିନ୍ତୁ ସଂଯମ, ତାଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସ୍ପର୍ଶ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଝିଅଟି ନୀରବରେସେଇ ଟଙ୍କା ବିଡାକୁ ଗାଡି ସିଟ ଉପରେ ଛାଡି ଡାକ୍ତରଙ୍କର ସେଇ ଦୟା ଓ ସହାନୁଭୂତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରନ୍ତି, ଏହା ଏକ ନାରୀର – ଗଭୀର ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ଏବଂ ପ୍ରତିରୋଧର ଏକ ବିରଳ ଉଦାହରଣ ।

ଏହି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଚରିତ୍ରଟି ଟୋନି ମୋରିସନଙ୍କ ଦି ବ୍ଲୁଏଷ୍ଟ ଆଇ (୧୯୭୦) ସହ ଏକ ବିଷୟଗତ ସାମ୍ୟତା ପାଏ , ଯାହା ଯୌନ ହିଂସା, ଜାତିଗତ ହୀନମନ୍ୟତା ଓ ଜଟିଳତା ଏବଂ ପାରିବାରିକ ଅବହେଳା ଦ୍ୱାରା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଏକ ଯୁବ କଳା ଝିଅ ପେକୋଲା ବ୍ରିଡଲଭଙ୍କ ପରି ମନେହୁଏ । ଶିଉଳି ଏବଂ ପେକୋଲା ଉଭୟ ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ବଳତା , ଲିଙ୍ଗଗତ ନିର୍ଯାତନା ,ପ୍ରେମ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଗ୍ରହଣଶିଳତାର ଭଗ୍ନ ସ୍ୱପ୍ନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ।

ତଥାପି, ଯେତେବେଳେ ପେକୋଲା ହିଂସାକୁ ଆନ୍ତରିକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଖଣ୍ଡନ ଏବଂ ନୀରବତାରେ ଅବତରଣ କରନ୍ତି, ଶିଉଳି ନୀରବତାକୁ ଶକ୍ତିରେ ପରିଣତ କରନ୍ତି। ଟଙ୍କା ନେବାକୁ ତାଙ୍କର ମନା କରିବା ନିଷ୍କ୍ରିୟ ନୁହେଁ ବରଂ ଆତ୍ମନିର୍ଣ୍ଣୟର ଏକ ସକ୍ରିୟ ଦୃଢତା । ଯେପରି ସ୍ପିଭାକ୍ ତାଙ୍କର ପ୍ରବନ୍ଧ କ୍ୟାନ୍ ଦି ସବଲ୍‌ଟର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପିକ୍(Can the subaltern speak ?)ରେ ଦାବି କରନ୍ତି, ସ୍ୱରହୀନମାନେ କିପରି ଧ୍ୱଂସକାରୀ ନୀରବତା ଏବଂ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଦୃଢତା ଜାହିର କରିପାରିବେ (ସ୍ପିଭାକ୍ ୧୯୮୮)।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ଉଭୟ କାହାଣୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତି ଯେ କିପରି ମହିଳା ଶରୀର ସାମାଜିକ ହିଂସାର ସ୍ଥାନ ହୋଇଯାଏ – ବଳାତ୍କାର, ପରିତ୍ୟକ୍ତତା ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀକରଣ/ବାସ୍ତୁକରଣ ମାଧ୍ୟମରେ। ତଥାପି ଶିଉଳିଙ୍କ କାହାଣୀ ନିରନ୍ତର ସଂଘର୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଏକ ଉତ୍‌ଥାନାତ୍ମକ ପରିଣତିରେ ଶେଷ ହୋଇ ଭିନ୍ନ ହୁଏ ବିପରୀତରେ, ମୋରିସନଙ୍କ ପାଠ୍ୟ କିପରି ସାଂରଚନିକ ଅତ୍ୟାଚାର କିପରି ନିର୍ଦୋଷତାକୁ ଗ୍ରାସ କରେ ତାହାର ଏକ ସମାଲୋଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ।

ଶେଷରେ ଶିଉଳିଙ୍କ ନାମ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସାହିତ୍ୟିକ କୌଶଳ କାହାଣୀକୁ ଅତିରିକ୍ତ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପ୍ରଦାନ କରେ। ଏହା ଯେପରି ତାଙ୍କ ପରିଚୟ - ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ଅପବ୍ୟବହାର ଏବଂ ସାମାଜିକ କଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଭାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା - ଶେଷରେ ପୁନର୍ବାର ଜାହିର ହୋଇଛି, ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ, ବରଂ ନିଜ ଦ୍ୱାରା , ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ମୁହଁ ଫେରାଇବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅମୌଖିକ ପ୍ରତିବାଦ ଏବଂ ନୈତିକ ସ୍ୱାୟତ୍ତତାର ଏକ ରୂପ ଭାବରେ ପଢ଼ାଯାଇପାରେ, ଯାହା ପେକୋଲା ଭୋଗୁଥିବା ଲଜ୍ଜାର ଅସହାୟ ଆନ୍ତରିକ ବେଦନାର ବିପରୀତ।

ତେଣୁ, ବିଭିନ୍ନ ଭୌଗୋଳିକ ଏବଂ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବୈଷମ୍ୟ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କଥା: ଏକା ନିରବ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଏବଂ ଦି ବ୍ଲୁଷ୍ଟ ଆଇ ଉଭୟ ଲିଙ୍ଗ, ହିଂସା, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ନୀରବତାର ସାମ୍ୟତାକୁ ପ୍ରତିପାଦନ କରନ୍ତି, ଶେଷରେ ପଦ୍ଧତିଗତ ଅନ୍ୟାୟକୁ ନେଇ ନାରୀମାନଙ୍କର ବିରୋଧ ଓ ଭୟଙ୍କର ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅର୍ନ୍ତଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଅଦୃଶ୍ୟ ତଥାପି ଅଖଣ୍ଡ: ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ ରଙ୍ଗ ହୀନ ହୋଲି ଏବଂ କ୍ୟାଥରିନ ବୁଙ୍କ 'ବିହାଇନ୍ଡ ଦି ବିଉଟିଫୁଲ ଫୋରେଭରସ'(Behind the beautiful forevers)ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟନ

ଡକ୍ଟର ଇତି ସାମନ୍ତଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସିକା ରଙ୍ଗ ହିନ ହୋଲିରେ, ଯାହା ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱୀ (୨୦୨୩) ସଂଗ୍ରହରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ନାୟିକା - ଜଣେ ଯୁବତୀ ଭିକାରୀ ଏବଂ ଦୁଇ ପିଲାଙ୍କ ମା - ଜଣେ ଦୟାଳୁ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ମହିଳା ମୋନିକାଙ୍କ ଆଗରେ ତାଙ୍କର ଦୁଃଖଦ ଜୀବନ ଯାତ୍ରା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି। ସେ ବାରମ୍ବାର ଗଣବଳାତ୍କାରର ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା , ଭିକାରୀ ସମାଜ ଦ୍ୱାରା ପରିତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ରାସ୍ତାରେ ଦୁଇଟି ପିଲାଙ୍କୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ଭିକାରି ବୃତ୍ତି ଆପଣେଇ ନେଇଥିଲେ,ଯାହାକୁ ମହିଳା ଜଣକ ଜୁଡିଥ୍ ବଟଲ "precarious life" 'ଅନିଶ୍ଚିତ ଜୀବନ' ବୋଲି କୁହନ୍ତି ତାହା ପ୍ରତିପାଦନ କରନ୍ତି - ଏପରି ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଯାହା ଦୁଃଖପୂର୍ଣ୍ଣ , ଗଣମାଧ୍ୟମ ଏବଂ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଅଣଦେଖା ଏବଂ ମାନବ ଜୀବନ ଭାବରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱୀକୃତିରୁ ବଂଚିତ (ବଟଲ୍, ୨୦୦୪)।

ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଆଘାତ ଏବଂ ବେଦନା ସତ୍ତ୍ୱେ ନିଜ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏକ ଉନ୍ନତ ଜୀବନ ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ, ପୀଡିତତ୍ୱକୁ ଅତିକ୍ରମ କରୁଥିବା ଏକ ଗଭୀର ମାତୃତ୍ୱର ସ୍ଥିତପ୍ରଜ୍ଞତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। ମୋନିକା, ଯିଏ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କୁ ସହରୀ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ଦେଖନ୍ତି, ତାଙ୍କ କାହାଣୀ ଶୁଣି ସଂବେଦନଶୀଳ ହୁଅନ୍ତି - ନୈତିକ ଶ୍ରବଣ ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀ-ବିପରୀତ ସହାନୁଭୂତିର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସୂଚାଏ ।

ମୁମ୍ବାଇର ଆନ୍ନାୱାଡିରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ବସ୍ତି ଜୀବନର ଏକ କାହାଣୀ, କ୍ୟାଥେରିନ୍ ବୁ'ଙ୍କ ବିହାଇଣ୍ଡ ଦି ବିଉଟିଫୁଲ୍ ଫରେଭର୍ସ (୨୦୧୨) ରେ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସମାନ୍ତରତା ଦେଖାଯାଏ। ବୁ'ଙ୍କ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଜଣେ ବିକଳାଙ୍ଗ ମହିଳା ଫାତିମା, କେବଳ ତାଙ୍କ ଦୁର୍ବଳତା ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କର ଯୌନତା ଏବଂ ମାତୃତ୍ୱକୁ କିପରି ଦେଖାଯାଏ ସେଥିପାଇଁ ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ହୋଇଯାଆନ୍ତି। ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଅବହେଳା ଏବଂ ଅପମାନ ପରେ ଫାତିମାଙ୍କୁ ଉପହାସ କରାଯାଏ, ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଶେଷରେ ଏକ ଆତ୍ମଦାହ ଘଟଣାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ (ବୁ, ୨୦୧୨, ପୃଷ୍ଠା ୧୧୭-୧୩୦)।

ସାମନ୍ତଙ୍କ ଭିକାରୀ ନାୟିକା ପରି, ଫାତିମାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟଧାରାର ସମାଜ ଏବଂ ଦଳିତ -ସଂପ୍ରଦାୟ ଉଭୟରୁ ବାହାର କରିଦିଆଯାଏ, ଦର୍ଶାଏ ଯେ କିପରି ଶ୍ରେଣୀ, ଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ଶାରୀରିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହିଂସା - ଅବହେଳିତ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରେ ବି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ।

ଉଭୟ ଲେଖା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଭାରତରେ ସହରାଂଚଳ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ଲିଙ୍ଗ-ନିରପେକ୍ଷ ନୁହେଁ, ବିଶେଷକରି ଗରିବ ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ। ସାମନ୍ତଙ୍କ ରାଉରକେଲା ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏବଂ ବୁଙ୍କ ମୁମ୍ବାଇ ଉଭୟ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ଏବଂ ବଂଚିବାର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ। କିନ୍ତୁ , ହତାଶାର ଶିକାର ହେଉଥିବା ଫାତିମାଙ୍କ ପରି, ସାମନ୍ତଙ୍କ ନାୟିକା ଭାଙ୍ଗିପଡିନାହାନ୍ତି ବରଂ ତାଙ୍କ ମାଆଙ୍କ ପରି ହେବା ଏବଂ ତାଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ତାଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ ତାଙ୍କୁ ପୀଡିତା ଭାବରେ ନୁହେଁ ବରଂ ନୈତିକ ସହନଶୀଳତାର ଏକ ଆଲୋକବର୍ତ୍ତିକା ଭାବରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ କରେ । ଚନ୍ଦ୍ର ତାଳପଦେ ମହାନ୍ତି ଉତ୍ତର ଉପନିବେଶବାଦ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯେପରି ଲେଖିଛନ୍ତି,ତାହା ଏଠି ସତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୁଏ ।ନାରୀବାଦୀ କାହାଣୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ପରାଜୟ ଓ ସଂଘର୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କର ଗ୍ରହନଶୀଳତା ପାଇବା ଉଚିତ (ମହାନ୍ତି, ୨୦୦୩)।

ଉଭୟ ରଚନାରେ , ଦୃଶ୍ୟମାନତାର ରାଜନୀତି(the politics of visibility) ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ: ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଯାଏ କିନ୍ତୁ ଶୁଣାଯାଏ ନାହିଁ, ବିଚାର କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ। ଯେତେବେଳେ ମୋନିକା ଶୁଣନ୍ତି - ପ୍ରକୃତରେ ଶୁଣନ୍ତି - ସେତେବେଳେ ପୁନଃ ମାନବୀକରଣ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାନ ସ୍ୱତଃ ଖୋଲିଯାଏ।

ପରିଶେଷରେ

ପ୍ରତି ଉପନ୍ୟାସିକାରେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ସ୍ୱର - ପ୍ରତିଫଳିତ, ନୀରବ ଅଥଚ ଦୃଢ଼ ଯାହା ଏକ ସାଧାରଣ କାହାଣୀର ବର୍ଣ୍ଣନାକରେ

କିନ୍ତୁ ଅସାଧାରଣ ଭାବେ, ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର ସାମ୍ନାରେ ନାରୀ ପରିଚୟ(female identity)ର ପୁନରୁଦ୍ଧାର । ସାଂସ୍କୃତିକ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିନ୍ତୁ ସାର୍ବଜନୀନ ଭାବରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ, କାହାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ, ଡକ୍ଟର ସାମନ୍ତ ପାଠକମାନଙ୍କୁ କେବଳ ସହାନୁଭୂତି ପାଇଁ ଚରିତ୍ର ନୁହେଁ, ବରଂସଂଘର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଶାନ୍ତି ଏବଂ ଆଶାର ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ତେଣୁ ତାଙ୍କର ସଂକଳନ କେବଳ ଏକ ସାହିତ୍ୟିକ ସଫଳତା ନୁହେଁ ବରଂ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ପରଂପରାରେ ଏକ ନୀରବ ନାରୀବାଦୀ ଘୋଷଣାପତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୁଏ - ଯେଉଁଠାରେ ମହିଳାମାନେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ନୀରବ ରହି ଅନେକ ସ୍ୱରରେ କଥା ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ଯଥାର୍ଥ ଆଲୋକରେ ଝଲସନ୍ତି ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସ:

୧. ସାମନ୍ତ, ଇତି, ତେଜ୍ୟା ନୁହେଁ ତେଜସ୍ୱତୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର: କାଦମ୍ବିନୀ ପ୍ରକାଶନ, ୨୦୨୩।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ସ:

1. Gilbert, Sandra M., and Susan Gubar. The Madwoman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth-Century Literary Imagination. Yale University Press, 1979.
2. Mohanty, Chandra Talpade. Feminism Without Borders: Decolonizing Theory, Practicing Solidarity. Duke University Press, 2003.
3. Spivak, Gayatri Chakravorty. “Can the Subaltern Speak?” Marxism and the Interpretation of Culture, edited by Cary Nelson and Lawrence Grossberg, University of Illinois Press, 1988, pp. 271–313.
4. Agarwal, Laxmi. Being Lakshmi: The Inspiring Story of a Girl Who Survived an Acid Attack and Became a Voice for Change. Penguin Random House India, 2020.
5. Morrison, Toni. The Bluest Eye. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1970.
6. Boo, Katherine. Behind the Beautiful Forevers: Life, Death, and Hope in a Mumbai Undercity. Random House, 2012.
7. Butler, Judith. Precarious Life: The Powers of Mourning and Violence. Verso, 2004.